

Аз таърихи парчам ва парчамдории тоҷикон

Ношир: Ҳайати тадорукот Санаи интишор: 24 Ноябр, 2025 - 17:31

[1]

Нақши Парчам дар таърихи ҳар як давлат ба таври хоса арҷгузори карда шуда, маҳз бо Парчами худ кишварҳои дунё аз қадим то ба имрӯз ба ҷаҳониён фарҳангу таърих, маънавиёт, муваффақияту комёбиҳо ва пешравиҳои худро муаррифи менамуданду менамоянд.

Таърихи пайдоиши парчамаз давраҳои қадим маншаъ гирифта, мардумони сайёра дар тури таърих аз рамзу нишонаҳои гуногун истифода мекарданд ва бо ҳамин ба қадом авлод ва ё қабила мансубият доштанишонро ба дигарон муаррифи менамуданд. Ҳамин тавр, парчамҳои аввалин дар шаклҳои гуногун бо инъикоси расмиҳои воноту парандаҳо аз қабили шер, уқоб ва ғайраҳо ба вуҷуд омаданд. Масалан, давлати Миср, ки 26 сулолаи Фиръавнҳо идора карда буданд, парчами худро доштанд. Мисриёни қадим, ки шоҳинро муқаддас мешумориданд, парчами худро низ дар шакли шоҳин сохта буданд. Онҳо шоҳинро рамзи Худои Ра ҳимоятгари Фиръавнҳо ва давлати Миср медонистанд. Лашкари Миср вақте ба ҷанг мерафт, парчамбардорон пеш-пеши он парчами Миср-Шоҳинро мебарданд.

Империя Рум низ соҳиби парчами худ буда, рамзи асосӣ дар парчами онҳо, тасвири ғубораи уқоб буд. Соли 104-и пеш аз милод бо пешниҳоди консул Марий, парчами Рум ва рамзи тамоми легионҳои ҳарбии рум уқоби болхояш кушода қабул карда шуд. Минбаъд ба ин парчам ҳалқаи тиллоӣ, найза, сипар ва навиштаҷоти SPQR (Сенат (Парлумон) ва шаҳрвандони Рум) илова карда шуд. Ин парчамро румӣҳо муқаддас шуморида, то барҳамхурии Империяи худ онро истифода мекарданд.

Дар ҷангҳои парчам нақши муҳимро бозида, ҳар як давлат ба ҷанг бо парчами худ меомад. Аз даст додани парчам дар ҷанг маънии бохтанро дошта, боиси шикаста шудани рӯҳияи сарбозони он давлат мешуд. Аз ин хотир ҳар лашкар парчами худро муҳофизат мекард, то ба дасти душман наафтад.

Аз ҷониби бузургтарин шахсияти таърих-Куруши Кабир, соли 550 пеш аз милод империяи Ҳахоманишиҳо таъсис дода шуд. Ин давлат низ соҳиби парчами миллии худ буд. Дар парчами Ҳахоманишиҳои уқоби болкушода ва дар болои сари уқоб офтоб тасвир ёфта буд.

Давлати Сосониён низ соҳиби парчами худ буда, он Дирафши Ковиён ном дошт. Парчами Сосониён аз матои қиматбаҳои чоркунҷаи ғафс сохта шуда, бо сангҳои қиматбаҳо оро ёфта буд. Ин сангҳои қиматбаҳо ҳар як шоҳе, ки ба сари қудрат меомад, ба ин парчам зам мекард. Дар болои парчам уқоби болкушода ва офтобе, ки дар парчами Ҳахоманишиҳо тасвир ёфта буд, ҳамчун сарнайза сохта шуда, дар поёни парчам матоҳои сурху кабуду зарди борик овозон буданд. Мутобиқи ахбори сарчашмаҳои таърихӣ сангҳои қиматбаҳо, ки дар парчами Сосониён буданд, арзиши андозаи як вилоятро доштанд. Лашкари Сосониён соли 636 дар ҷанги Қадисия парчами худ - Дирафши Ковиёнро аз даст дода, аз ҷониби арабҳо шикаст хурданд.

Анъанаи бо парчами тунуку ҳарири парафшон, ки дар ҷӯбе мустаҳкам карда шудааст, дар Хилофати Араб дар замони Муҳаммад пайғамбар (с) ба вуҷуд омада буд. Парчами нахустини Муҳаммад пайғамбар ранги сиёҳ дошт ва баъдан он ба парчами ранги сабз иваз карда мешавад.

Соли 1753 манғитиҳо дар Бухоро ба сариқудрат омаданд. Соли 1785 хони манғит - Шоҳмурод хонигарии Бухоро ба Амورات табдил дода, худро амир эълон кард. Парчами Амوراتи Бухоро сабз буда, дар байнаш тасвири моҳ ва як ситора дошт. Ҳамзамон, дар парчам панҷаи даст ва бо хатти арабӣ калмаи тавҳид навишта шуда буд.

Соли 1924 дар ҳудуди Осиёи Миёна тақсмоти милли-ҳудудӣ гузаронида шуд. Хушбахтона, моҳи октябри ҳамон сол Ҷумҳурии мухтори шуравии сотсиалистии Тоҷикистон таъсис ёфт. Бо ташкили Ҷумҳурии мухтори шуравии сотсиалистии Тоҷикистон зарурати қабули парчами он ба миён омад. Бояд қайд кард, ки аз соли 1924 то соли 1991 мо нӯҳ парчамро қабул кардем, ки дар зер нишон дода шудаанд.

Парчами Ҷумҳурии мухтори шуравии сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1924-1928.

Парчами Ҷумҳурии шуравии сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1929-1931.

Парчами Ҷумҳурии шуравии сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1931-1935.

Парчами Ҷумҳурии шуравии сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1935-1936.

Аз таърихи парчам ва парчамдории тоҷикон

Интишори сомонаи «Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон» (<https://www.istilohot.tj>)

Парчами Ҷумҳурии шуравии сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1936-1938.

Парчами Ҷумҳурии шуравии сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1938-1940.

Парчами Ҷумҳурии шуравии сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1940-1953.

Парчами Ҷумҳурии шуравии сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1953-1991.

Парчами Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соли 1991-1992.

Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 1991 истиқлоли комилро ба даст оварда, зарурати қабул кардани парчами нав ба миён омад. Бояд қайд намуд, ки қабули Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон таърихи худро дорад. Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Иҷлосияи 16-уми Шурои олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, рӯзи 24-уми ноябри соли 1992 тасдиқ карда шуд. Санаи 25-ноябри соли 1992 рамзи нави давлати соҳибистиклоли Тоҷикистон- Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба толори Шурои олии ворид карда шуд ва аввалин маротиба раиси тозаинтихоби ҳамоҳангтаи Шурои олии Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар назди Парчами давлати сари таъзим фуруд оварда, қасам ёд намуд.

24-уми ноябри соли 2009 бори аввал дар Тоҷикистон «Рӯзи парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ҷашн гирифта шуд. Дар ин рӯз бо ташаббуси Ҳукумати шаҳр аз хиёбони марказии пойтахт, парчами дарозиаш 1500 метр ва бараш 7 метр гузаронида шуд. Инчунин, дар шаҳрҳо, вилоятҳо, ноҳияҳо ва муассисаҳои давлатӣ парчами Ҷумҳурии Тоҷикистон барафроста шуда, таҷлили Рӯзи парчами Тоҷикистон гузаронида шуд.

Бо ташаббуси Пешвои миллат санаи 30 августи соли 2011 дар маркази шаҳри Душанбе парчами Тоҷикистон бунёд шуд, ки баландии он 165 метр буда, баландтарин пояи парчами давлатӣ дар мамолики ҷаҳон маҳсуб ёфта, он ба китоби рекордҳои Гиннес ворид гардид. 9-уми сентябри соли 2011, рӯзи таҷлили 20-солагии Истиқлоли Тоҷикистон аз майдони марказии пойтахт парчами дарозиаш 2011 метр, бараш 7 метр ва вазнаш 860 кг гузаронида шуд.

Таърих нишон дод, ки дар сояи ин парчам миллати тоҷик сарчамъ шуда, марҳилаи душвори таърихи роҳи сар намуд, ба ҷанги шаҳрвандӣ хотима бахшид ва сулҳу амниятро ба даст овард.

Бигузор парчами Тоҷикистони соҳибистиклол доимо дар фазои ороми кишвари маҳбубамон парафшонӣ намояд. Ҳамин тавр Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон симои Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, ки ин парчам то абад пойдор бимонад.

Дар таҳияи

Мирзозода Мирзошариф Одина

сармутахассиси шуъбаи ҳуқуқ, кадрҳо ва корҳои махсуси

Кумитаи забон ва истилоҳоти

назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Баҳодиҳии муҳтаво:

Баҳои миёна: 5 (1 овоз)

Категория:

- [Ахбори рӯз](#) [2]

Аз таърихи парчам ва парчамдории тоҷикон

Интишори сомонаи «Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон» (<https://www.istilohot.tj>)

[3]

•

[4]

•

Манбаъ: <https://www.istilohot.tj/tg/content/az-tarihi-parcham-va-parchamdorii-tochikon?mini=2026-07>

Пайвандҳо

[1] https://www.istilohot.tj/sites/default/files/field/image/586610732_122181790688462396_5530958849813514276_n.jpg [2] <https://www.istilohot.tj/tg/category/%D0%B0%D1%85%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B8-%D1%80%D3%AF%D0%B7> [3] https://www.istilohot.tj/sites/default/files/gallery/585191122_122181790730462396_6752568566899927185_n.jpg [4] https://www.istilohot.tj/sites/default/files/gallery/586610732_122181790688462396_5530958849813514276_n.jpg